

Lovforslaget om Statens Indkomst- og Formueskat.

Foredrag i Nationaløkonomisk Forening
den 14. December 1911.

Af

Cordt Trap.

Som bekendt har det nuværende Ministerium for at bringe Ligevægt paa Statsbudgettet foreslaaet en Række finansielle Love, hvoraf nogle allerede er gennemførte, medens andre venter paa deres Afgørelse. Efter min Mening er der ved disse Lovforslag som Helhed taget et rimeligt Hensyn til Fordelingen af Skattebyrden. Af Betydning er det navnlig, at Forhøjelsen af Øl- og Brændevinsskatten, der vil ramme de ubemidlede Klasser haardest, udlignes ved en stærkt forøget Progression af Indkomst- og Formueskatten. Det er beklageligt, at Skatteforhøjelsen for de direkte Skatter ikke har kunnet fordeles noget, fordi man for Ejendomsskatternes Vedkommende sysler med helt nye Beskatningsmaader; thi nægtes kan det ikke, at Indkomstskatten i Løbet af et ganske kort Tidsrum er blevet overordentlig stærkt anspændt. Dette staar for en stor Del i Forbindelse med, at denne Skat benyttes

ogsaa i den kommunale Husholdning. I København er Skatteforhøjelserne fulgte paa hinanden Slag i Slag, og i det kommende Aar forestaar der muligvis en Forhøjelse baade af Statens og Kommunens Indkomstskat. I Købstæderne, hvor der ikke har været noget Maksimum for den kommunale Skatteprocent, er Indkomstskatten ofte meget trykkende.

Jeg skal ikke komme ind paa en Omtale af de enkelte Led i den samlede finansielle Reform, idet Meningen i Aften er særlig at beskæftige os med Lovforslaget om Indkomst- og Formueskat. Jeg tror, at det har nogen Betydning, at dette Forslag kan blive drøftet her i Nationaløkonomisk Forening, hvor enhver frit kan sige sin Mening om det foreliggende Spørgsmaal uden at tage de mange Hensyn, som nødvendigvis maa spille en Rolle i den politiske Diskussion.

Før jeg kommer ind paa en Omtale af Regeringens Lovforslag, vil jeg dog gerne med et Par Ord dvæle ved Loven af 15. Maj 1903; thi selv om Lovforslaget gennemføres væsenlig i sin nuværende Skikkelse, vil den nævnte Lov dog fremdeles danne Hovedgrundlaget for vor Indkomstbeskatning.

Da der i Halvfemserne rejstes en Bevægelse for at indføre en Statsindkomstskat i Danmark, stod man overfor Valget mellem de to store Forbilleder paa dette Omraade, nemlig den gamle engelske income- and property-tax med dens Beskatning af Indkomstkilderne og den præjssiske personlige Indkomst- og Formuebeskatning af 1891—93. Man valgte da den sidste. Jeg har set udtalt Beklagelse over dette Valg; jeg tror dog uden Grund. Ganske vist gik man derved glip af

nogle af Kildebeskatningens Fordele, saaledes dens Evne til at undgaa en Indtrængen i Privatlivets Forhold og til at skabe en vis summarisk Ligelighed i Beskatningen af de enkelte Samfundsklasser. Men paa den anden Side vandt man, hvad der har meget stor Værdi, et rationelt Grundlag for Gennemførelsen af de sociale Skattefordelingsregler, der i vore Dage spiller en saa betydelig Rolle. Paa dette Punkt har Indkomstskildebeskatningen sine største Mangler. Meget oplysende i saa Henseende er den nyeste Udvikling i Storbritannien, hvor man har maattet bøje sig for Tidens Krav om en retfærdigere Skattefordeling; men ved Gennemførelsen heraf er man stødt paa store Vanskeligheder. Saaledes var det umuligt at gennemføre en rationel Progression fra Grunden af, og man maatte indskrænke sig til at lægge en Tillægsskat paa de store Indtægter fra 5000 £, som man var nogenlunde sikker paa ikke kunde unddrage sig Opmærksomhed.

Som Hovedpunkter, hvor den danske Lovgivning har taget Hensyn til den større eller mindre Evne til at bære Skattetrykket, skal nævnes:

1) Progressionsprincippet er gennemført. Dette fandtes ikke i det Lüttichauske Lovforslag af 1896, men det indførtes af den derefter nedsatte Skattekommission. Denne Progression er allerede blevet forøget ved Loven af 30. September 1909, og vi staar nu overfor en ny Forhøjelse.

2) Der findes et skattefrit Indtægtsminimum (600—800 Kr.), der ganske vist ikke er højt (dog højere end i flere tyske Stater), men som forøges for hvert Barn under 15 Aar, og hvad der navnlig har Værdi

er, at dette skattefri Minimum er det tilladt at fradrage i enhver Indtægt. Derved forøges Progressionens Styrke og Skatten bliver meget lempelig for de smaa Indtægter, der ligger lige over Skattegrænsen. Ved Sammenligning med Skattens Højde i Udlandet maa disse betydelige Skattefradrag stadig have for Øje.

3) Endelig har man gennemført en Formueskat, der er bestemt til at udligne Formueindtægters og personlige Indtægters forskellige Værdi. Alle de nævnte Hovedpunkter ved Indkomst- og Formueskatten er uberørte af det nye Lovforslag, der ogsaa bevarer Indtægtsminimumets og Børnefradragenes Størrelse uforandret.

Vender vi os dernæst til Lovforslaget, knytter Hovedinteressen sig til den foreslaaede Forhøjelse i Skatteskalaen baade for Indkomst- og Formueskatten, men ved Siden heraf indeholder det Forandringer til dels af Betydning paa en Række Punkter, hvoraf de vigtigste skal være Genstand for Omtale her.

En af disse vedrører Spørgsmaalet, i hvilket Omfang Familiemedlemmers Indtægter skal betragtes som en Enhed eller beskattes hver for sig. Efter Lov af 15. Maj 1903 beskattes Familieoverhovedet af hele Husstandens Indtægt, saaledes at der til Husstanden henregnes den med Manden samlevende Hustru og de økonomisk afhængige Børn, derimod ikke andre Familiemedlemmer, som i nogle Lovgivninger ogsaa tages med. For Hustruens Vedkommende er Regelen foreslaaet ændret derhen, at det, ved Beregningen af Skatteindtægten, er tilladt at fradrage Halvdelen af hendes Indtægter ved Selverhverv, dog ikke over 800, 700 og 600 Kroner henholdsvis i København—Frede-

riksberg, Købstadkommunerne og Landkommunerne. Til Begrundelse af Forslaget kan anføres, at naar Hustruen har Erhvervsvirksomhed, navnlig naar denne foregaar ude af Hjemmet, vil Husførelsen derved fordyres, bl. a. ved forøget Tyendehold eller anden lønnet Medhjælp, f. Eks. til Pasning af Børnene. Man kunde ogsaa have valgt den Vej at gøre Spørgsmaalet til en Bevillingssag, hvorved der kunde tages mere Hensyn til de særlige Forhold. Men dertil vilde kræves Undersøgelse af de enkelte Tilfælde, der kunde aabne Vejen for en Del Vilkaarlighed. Jeg tror derfor, at Lovforslaget har gjort Ret i at give faste Regler, hvortil jeg i Hovedsagen kan slutte mig. Dog mener jeg, at i visse Tilfælde, t. Eks. naar Hustruen har Udearbejde og der er smaa Børn hjemme, kunde der være Grund til at give særlige Begunstigelser, t. Eks. Ret for smaa Indtægter til forlods at fradrage et vist Beløb fuldtud. Til at overveje den bedst mulige Afgørelse paa dette Punkt vil der være rig Anledning under Lovforslagets videre Behandling i Rigsdagen.

Den i Loven af 15. Maj 1903 indeholdte Regel om, at Familieoverhovedet og de af ham økonomisk afhængige Børns Indtægter beskattes under ét, har ført til Urimeligheder. Naar et Barn, der boede hos Forældrene, tjente noget, men ikke nok til at yde Vederlag for sit Ophold i Hjemmet, betragtedes det som økonomisk afhængigt, og dets Indtægter regnedes sammen med Husfaderens og forøgede dennes Skattepligt. Naar Barnet derimod fortjente saa meget, at det helt kunde betale for sig, hvorved Hensyn i Praxis toges til Familiens økonomiske Niveau, behandledes det som økonomisk uafhængigt og sattes selvstændigt i

Skat, hvilket i alle Tilfælde skattemæssigt var meget fordelagtigt og hyppigt vilde føre til fuldstændig Skattefrihed. Denne Praksis var højst uheldig, fordi den bevirkede, at Faderens Skattebyrde formindskedes, naar Børnenes Indtægter steg, og det maa antages, at Skattemyndighederne af den Grund har vist sig meget tilbageholdende med at inddrage Børnenes Indtægter under Beskatning. Sandsynligvis under Indtrykket af de gældende Reglers Urimelighed foreslaas det nu, at Børnene altid sættes selvstændigt i Skat. Jeg tror dog, at man her er kommet for vidt til den modsatte Side. Lad os t. Eks. forudsætte, at to hjemmeværende Sønner i 15—17 Aars Alderen som Arbejdsdreng tjener en Løn nær op mod Skattegrænsen, i saa Fald vilde Sønnerne efter de nye Regler blive skattefri. Det samme gælder om Tilfælde, hvor Børnene har Formueindtægter, der dog ikke naar Indkomstskattens Grænse, naar bortses fra den ubetydelige Formueskat, der her kan være Tale om. I Ministerialtidende er omtalt en Overskatteraadskendelse i et Tilfælde, hvor en rig Enkes 4 hjemmeværende Børn havde en samlet Indtægt af Formue paa 3145 Kroner. Efter det nye Lovforslag vilde Børnenes Indtægter her i København, forudsat at de var ligeligt fordelte og ingen af dem naaede 800 Kr., helt unddrage sig Indkomstskat. De anførte Resultater forekommer mig lidet rimelige. I Virkeligheden er det, at Familiemedlemmerne har Indtægter, som Familiefaderen raader over til fælles Bedste, en meget betydelig økonomisk Fordel og styrker Familiefaderens Skatteevne. Fejlen ved den nugældende

Lovs Regel paa dette Punkt er, at den afgør Børnenes skattemæssige Behandling efter om de er økonomisk afhængige eller ikke, medens det afgørende burde være, om Familiefaderen normalt raader over Børnenes Indtægter, som Tilfældet sædvanligt vil være med umyndige Børn. Her synes jeg at det er rimeligt, at Husfaderen beskattes ogsaa af Børnenes Indtægter, dog at der af Billighedsgrunde gives Ret til Fradrag af et vist Indtægtsminimum (f. Eks. 200 Kr. pr. Barn). Anderledes stiller Forholdet sig med de voksne Børn. Ganske vist vil de, navnlig Døtrene og f. Eks. i Fisker- og Sømandsstanden ogsaa de ugifte Sønner, ofte yde deres Forældre en betydelig Støtte, men dette beror dog saa meget paa Tilfældigheder, at man ikke derpaa kan bygge nogen Regel om, at Børnenes Indtægter bør inddrages under Husfaderens Skat, og derfor tror jeg det er rigtigt at sætte de voksne Børn selvstændigt i Skat.

Nogen Betydning har Spørgsmaalet om Rejse- diæters skattemæssige Behandling i vor Tid, hvor Agentvæsenet blomstrer som ingensinde før. Den nu gældende Lov giver Ret til Fradrag i Skatteindtægten af Dagpenge og Rejsegodtgørelse under Udførelsen af offentlige Hverv, der nødvendiggør Natteophold udenfor Hjemstedskommunen. Nu er det med god Grund foreslaaet at behandle Rejser i offentlige og private Hverv ens og i begge Tilfælde at give Ret til under de fornævnte Betingelser at fradrage Befordringsudgifter med det hele, men anden Rejsegodtgørelse og Dagpenge kun med det halve Beløb. Man regner her med, at der kan indspares noget af Rejsegodtgørelsen, om ikke andet saa ved en billigere Husførelse i Hjemmet

under Mandens Bortrejse. Jeg anser det dog for tvivlsomt, om der her som Regel er en Kilde til væsenlig Besparelse og vilde derfor foretrække at udvide de nugældende Regler for Rejsegodtgørelse i offentlige Hverv til ogsaa at gælde Rejser i Privates Tjeneste.

Den nuværende Indkomstskat rammer ogsaa Aktieselskaber, dog at der gives Ret til forlods at fradrage 4 % af Overskuddet. Da Aktieudbyttet ogsaa beskattes hos Aktionærene, finder der en Dobbeltbeskatning Sted, som jeg anser for irrationel. Hertil bidrager det ogsaa, at Skatten opkræves uden Hensyn til det Aktiebeløb, som den enkelte Aktionær ejer og til Aktiekapitalens Størrelse. Fradraget af de 4 % mildner noget derpaa, og Lovforslaget bevarer paa dette Omraade væsenlig status quo. Rigtignok er det Meningen at forhøje Skatteprocenten fra 2 % til 3 %; men dette sker jo samtidig med, at Skatteprocenten sættes op over hele Linien, og i 1909 skete der ingen Forhøjelse af Aktieselskabernes Skatteprocent.

I Modsætning til hvad Tilfældet er for Aktieselskabernes Vedkommende indeholder Lovforslaget principielle Forandringer med Hensyn til Forbrugs- og Produktionsforeninger. Efter den nugældende Lov beskattes de kun, naar de udstrækker deres Virksomhed udover Medlemmernes Kreds. Efter det nye Lovforslag indtages derimod Forbrugsforeninger altid under Beskatning, medens Produktionsforeninger og lignende beskattes for den Del af deres Virksomhed, der bestaar i Detailsalg fra Butik. De foreslaede Forandringer maa billiges, forsaavidt de gaar ud paa at stille For-

brugs- og Produktionsforeninger paa lige Konkurrencefod med de private Erhvervsdrivende.

Med Hensyn til Formueskatten er det foreslaaet, at den skattefri Formue for Personer, der ikke er satte i Indkomstskat til Staten, forøges fra 3000 til 10000 Kroner. Det har min Sympathi, at man sætter den meget lave skattefri Formuegrænse noget i Vejret, og at man fastholder Forskellen i Formuebeskatningen under Hensyn til Indtægtens Størrelse. Desuagtet nærer jeg megen Betænkelighed ved Forandringen i den foreslaaede Skikkelse. Jeg tror ikke, at det vil være heldigt at sætte en skarp Grænse i Henseende til Indtægt og Formue, der afgør, om Formuen skal være helt skattefri eller betale fuld Skat. Man bevirker derved, at der paa dette Omraade indtræder et stort Skattespring, som det foreliggende Lovforslag paa en saa heldig Maade har søgt at undgaa ved Indførelsen af Ratebeskatningen, og man forøger Fristelsen til at presse Indkomstansættelsen lige ned under Skattegrænsen, hvorved man efter Omstændighederne kan slippe fri ikke alene for Indkomstskatten, men ogsaa for en ret betydelig Formueskat. Navnlig paa Landet, hvor Indkomstansættelsen er saa elastisk, vil den foreslaaede Regel kunne virke uheldigt og vil f. Eks. i Landkommuner med Stationsbyer kunne skærpe Modsætningsforholdet mellem den lille besiddende Grundejerstand og de andre Samfundsklasser, hvis Indtægter lettere lader sig tage paa Kornet. Her kan det meget vel tænkes, at af to Mænd, der i Virkeligheden er økonomisk ligestillede, betaler den ene baade Indkomst- og Formueskat, medens den anden slipper fri for begge, fordi hans Indtægt ansættes for lavt. Jeg tror, at det

i alle Tilfælde var bedre, om man ikke lod Grænsen være saa skarp; men f. Eks. inden for en vis lav Minimumsgrænse for Indtægt og Formue gav Ret til Formuefradrag, hvis Størrelse kunde afhænge baade af den ansatte Indtægts og den ansatte Formues Størrelse.

Lovforslaget har ellers ikke rørt ved de gældende Regler om, hvad der rettelig bør inddrages under Formueskatten. Skattefri vil ogsaa fremdeles være alle periodiske Ydelser af offentlig og privat Natur, som t. Eks. i Prøjsen for en Del maa betale Skat, og endvidere Møbler, Husgeraad, Gangklæder, Smykker m. m. uden Hensyn til Værdien, dog forsaavidt de ikke anvendes til Næringsbrug eller i Forretningsøjemed. Det drejer sig her om hele den private Brugs- og Nydelsesformue, der spiller saa stor en Rolle i Nutiden med dens Trang til forfinet Luksus. Der kunde efter min Mening nok være Anledning til at beskatte den omtalte Formue, forsaavidt den overskrider en ikke for lavt ansat Værdigrænse. Der er, synes jeg, ingen Grund til, at den, der køber en værdifuld Malerisamling, der tilmed efter kyndige Folks Mening i mange Tilfælde skal være en udmærket Kapitalanbringelse, et kostbart Møblement eller skænker sin Hustru Ædelstene og Smykker til en Formues Værdi, snarere skal slippe fri for Skat end den, der anbringer Kapital i sin Forretning.

Tyngdepunktet i det nye Lovforslag er, at Skatten sættes betydeligt op under samtidig Forøgelse af Progressionen baade for Indkomst- og Formueskattens Vedkommende. Men før jeg kommer nærmere ind herpaa maa jeg dog endnu berøre et Par foreslaede Lovændringer, der staar i Forbindelse dermed, nemlig

Fradragsretten af det skattefrie Indtægtsminimum og af personlige Skatter ved Beregningen af den skattepligtige Indtægt.

Efter den nugældende Lov har Fradraget af det skattefrie Indtægtsminimum kun Indflydelse paa Beregningen af Indtægten, ikke paa Skatteprocenten. Naar f. Eks. en københavnsk Familie med to Børn og en Indtægt paa 2400 Kr. nyder et Fradrag i den skattepligtige Indtægt af 1000 Kr., svares der af det tiloversblevne skattepligtige Beløb af 1400 Kr. ligefuldt en Skatteprocent af 1,4, der gælder for Indtægter mellem 2000 og 3000 Kr. Skatten vil altsaa udgøre 19,60 Kr. Efter Ministeriets Forslag vil Skatteskalaen med dens enkelte Satser derimod komme til Anvendelse paa den Indtægt, der fremkommer efter at Skattefradragene har fundet Sted. Saaledes vil i det givne Eksempel Indtægten paa 2400 Kr., der har Fradragsret for 1000 Kr., skattemæssigt blive behandlet som en Indtægt paa 1400 Kr., der betaler 1,5 % af 1000 Kr. og 2,5 % af 400 Kr., ialt 25 Kr. Den nye Regel paa dette Punkt er rationel, fordi den drager de fulde Konsekvenser af Indtægtsfradragene, og den mildner i ikke ringe Grad Forhøjelsen i Skatteprocenterne, navnlig for de smaa Mellemindtægter.

Endvidere vil Forslaget ophæve Retten til i den skattepligtige Indtægt at fradrage personlige Skatter til Stat og Kommune, medens Fradragsretten derimod bevares for Skatter og Afgifter paa fast Ejendom og Næringsvirksomhed. Naturligvis betyder dette reelt set en yderligere Forhøjelse af Indkomstskatten, men Valget staar jo i Virkeligheden mellem Fradragsrettens Ophævelse eller en højere Skatteskala. Det er van-

skeligt at opgøre, hvormeget Fradragsretten procentvis udgør indenfor de enkelte Indtægtsgrupper, fordi det her drejer sig om forskellige Skatter med ulige Progression, der for de kommunale Skatters Vedkommende jo end ikke er underkastede ensartede Regler for hele Landet. Saa meget kan i alle Tilfælde siges, at Fradragsretten ogsaa forholdsvis er mere værdifuld for de store end for de smaa Indtægter, og at dens Ophævelse derfor er mere byrdefuld for de første end for de sidste. Teoretisk set lader sig anføre noget til Fordel for det stillede Forslag, idet man betragter Skatten som Vederlag for Statens materielle eller immaterielle Ydelser til den enkelte Borger og forsaavidt ensartet med hans øvrige Udgifter, og Regelen har ogsaa Forbilleder i fremmed Lovgivning. Men for Følelsen tror jeg, at det altid vil findes mindre naturligt, at der skal betales Skat af den Indtægt, som Staten forlods unddrager ens Raadighed, og det giver et bedre Overblik over Skatteforhøjelsen, naar man optager den i selve Skatteskalaen.

Betragter vi endelig den foreslaaede Skatteskala, er der sket den Forandring, at den er bygget paa det saakaldte Rateprincip, som efter et Forslag af Skattedirektør Molde er bragt til Anvendelse paa den københavnske Indkomstskat. Vi staar her overfor et Fremskridt, der ikke kan omstrides, og som egentlig er det eneste, der har vundet Anerkendelse fra alle Sider uden Hensyn til Partistandpunkt. Der vindes navnlig herved, at Progressionen vil foregaa jævnt, i Stedet for i Spring, idet der nu finder en uforholdsmæssig høj Beskatning Sted af de Indkomstdele, der

ligger lige over Maksimumsgrænserne for de i Skatteskalaen optagne Procenter.

For Indkomstskattens Vedkommende ser den foreslaaede Skatteskala saaledes ud:

over 1000, men ikke over 2000 Kr.		15 Kr. af de 1000 Kr.,		2,5 % af Resten	
— 2000	—	— 3000	— 40	— 2000	— 2,8
— 3000	—	— 4000	— 68	— 3000	— 3,1
— 4000	—	— 6000	— 99	— 4000	— 3,4
— 6000	—	— 8000	— 167	— 6000	— 3,7
— 8000	—	— 10000	— 241	— 8000	— 4,0
— 10000	—	— 15000	— 321	— 10000	— 4,3
— 15000	—	— 20000	— 536	— 15000	— 4,6
— 20000	—	— 30000	— 766	— 20000	— 4,9
— 30000	—	— 40000	— 1256	— 30000	— 5,2
— 40000	—	— 50000	— 1776	— 40000	— 5,5
— 50000	—	— 100000	— 2326	— 50000	— 5,8
— 100000 Kr.			— 5226	— 100000	— 6,1

I Motiverne til Ministeriets Lovforslag er der til Oplysning om, hvor stærkt Progressionen i Indkomstskatten stiger mellem Lovene af 15. Maj 1903, 30. September 1909 og det nye Lovforslag opstillet en Beregning over den gennemsnitlige Skatteprocent indenfor Indtægtsgrupper. Det drejer sig her om den effektive Skatteprocent (beregnet i Forhold til Skatteydernes virkelige Indtægt) og for Ensartethedens Skyld har man for alle tre Aar til Grund for Beregningen lagt Skatteligningen for 19⁰⁹/₁₀, forsaavidt angaar Indtægtsfordelingen, Antallet af Børn under 15 Aar m. m. Man er da for de tre Aar kommet til følgende Skatteprocenter for de enkelte Indtægtsgrupper:

Indtægter:		Lov af 15/5 03 %	Lov af 30/9 09 %	Lov- forsl. %
Ikke over 1000 Kr.....		0,16	0,16	0,16
Over	1000 Kr., men ikke over 2000 Kr.	0,47	0,47	0,56
—	2000 — — — 3000	0,91	0,91	1,24
—	3000 — — — 4000	1,13	1,36	1,71
—	4000 — — — 6000	1,32	1,65	2,10
—	6000 — — — 8000	1,49	1,92	2,52
—	8000 — — — 10000	1,63	2,17	2,82
—	10000 — — — 15000	1,76	2,41	3,19
—	15000 — — — 20000	1,90	2,66	3,59
—	20000 — — — 30000	2,02	2,89	3,98
—	30000 — — — 40000	2,14	3,12	4,35
—	40000 — — — 50000	2,26	3,34	4,63
—	50000 — — — 100000	2,37	3,65	5,06
Over 100000 Kr.....		2,49	3,98	5,79
		0,89	1,22	1,61

Den gennemsnitlige Skatteprocent for alle Skattegrupper under ét steg som Følge af Loven af 30. September 1909 fra 0,89 til 1,22; nu foreslaas en yderligere Stigning til 1,61 eller med omtrent $\frac{1}{3}$. Men samtidig er Progressionen i rask Vækst. Ved Loven af 1909 var der kun Skatteforøgelse for Indtægter over 3000 Kroner, ved nuværende Lovforslag foreslaas Skatteprocenten forøget over hele Linien, men mest for de store Indtægter. Drager vi en Sammenligning mellem Loven af 30. September 1909 og Lovforslaget, udgør t. Eks. Stigningen for Indtægter under 1000 Kr. 19 $\frac{0}{100}$, for Indtægter fra 2000 til 3000 Kr. c. 36 $\frac{0}{100}$ og for Indtægter paa over 100000 Kr. c. 45 $\frac{0}{100}$. I Forhold mellem Loven af 15. Maj 1903 og Lovforslaget bliver Stigningen henholdsvis 19 $\frac{0}{100}$, 36 $\frac{0}{100}$ og 133 $\frac{0}{100}$. Efter Lovforslaget vil, naar alle Forhold tages i Betragtning, t. Eks. Indtægterne paa 4000—6000 Kr. betale 11 Gange, og de paa over 100000 Kr. 30 Gange saa høj

en Skatteprocent som Indtægterne under 1000 Kr. Den stærkere Progression kan man kun yde sit Bifald; den tjener til at udligne en forhøjet Skattebyrde, som paa andet Omraade rammer de ubemidlede Klasser.

Hvad endelig Formueskatten angaar, opkrævedes den efter Loven af 15. Maj 1903 med 0,6 p. m. af alle Formuer uden Hensyn til Størrelse, hvorimod man ved Lov af 30. September 1909 indførte en Progression, der standsede ved 30000 Kr. Ved denne lave Grænse for Progressionens Stigen er det nye Lovforslag blevet staaende, men foreslaar, at Skatteprocenten sættes op under samtidig Forøgelse af Progressionen, og at Rateprincippet bringes til Anvendelse ogsaa paa Formueskatten. Meningen er at tage 0,8 p. m. af de første 15000 Kr., 1,2 p. m. af de næste 15000 Kr. og 1,6 p. m. af Resten. Da Hensigten med Formueskatten er at udligne den forskellige Værdi, der knytter sig til Indtægt af Formue og af personlig Virksomhed, er det principielt set berettiget at fortsætte Progressionen ogsaa for Formueskattens Vedkommende. Forslaget standser imidlertid her ved en meget lav Grænse, og Følgen er, at Formueskatten for Formueindtægter udgør en stadig mindre Del af den personlige Statsskat, jo større Formuen bliver. Har t. Eks. tre københavnske Kapitalister A, B og C Formuer paa henholdsvis 50000, 100000 og 1,000000 Kr. — vi forudsætter en Rente af 4 % og at Børnefradrag ikke finder Sted — vil A betale i Indkomstskat og Formueskat henholdsvis 20 og 62 Kr., B 74,20 og 142 Kr. og C 1734,40 og 1582 Kr. Af den samlede personlige Skat til Staten vil Formueskatten for A, B og C udgøre henholdsvis 75,6, 65,7 og 47,7 %.

Vanskeligheden ved at tilvejebringe et

passende Forhold imellem Indkomst- og Formueskat ligger deri, at det af finansielle Grunde har været nødvendigt at sætte Formueprocenten ret højt for de smaa Formuer, og at man ved at fortsætte Progressionen i Formueskatten vilde komme op paa meget høje Skatteprocenter. Allerede efter Forslaget betales der for den Del af enhver Formue, der overskrider 30000 Kr., en Formueskat, der ansat i Indkomstskat udgør 4 $\frac{0}{10}$. Jeg vilde dog her finde det forsvarligt at fortsætte Progressionen for Formueskatten højere, t. Eks. ved at danne nye Skattesatser ved Formuegrænserne 100000 og 500000 Kr., og at anvende det derved indvundne Merudbytte til Lettelse af Skattetrykket paa de smaa Formuer.

Vender vi os dernæst til Skatteligningen, skal først omtales, at de Regler, Loven af 15. Maj 1903 indeholder om Følgerne af ikke at selvangive sine Indtægter, nu foreslaas overført paa Formuen. Jeg kan, skønt det ofte er vanskeligere at opgive sin Formue end sin Indtægt, slutte mig til Forslaget, fordi jeg mener, at man af Hensyn til Ligeligheden i Beskattningen bør sætte stor Kraft ind paa at faa saa vel Indtægt som Formue skatteansat saa nøjagtigt som muligt. Ubetinget Tilslutning kan jeg dernæst give Forslaget om som højeste administrative Instans paa dette Omraade at indføre et Landsoverskatteraad, da dette vil bidrage betydeligt til at tilvejebringe for hele Landet ensartede Regler om Indkomst- og Formueskatten, medens Overskatteraadenes Kendelser ofte frembød indbyrdes Uoverensstemmelser. Iøvrigt har Lovforslaget kun rørt lidt ved Reglerne for Skatteligningen, og der frembyder sig da med Styrke det

Spørgsmaal, om der ikke her kunde tiltrænges Reformer, saa meget mere som det er en udbredt Anskuelse hos Bybefolkningen, at den i Forhold til Landboerne sættes for haardt i Skat. Før vi kommer nærmere ind herpaa, kan det være af Interesse at se, hvor stor Indkomst- og Formueskatten er pr. Hoved af Befolkningen i Byerne og paa Landet. Dette fremgaar af nedenstaaende Oversigt, der kun omfatter den personlige Indkomst- og Formueskat, idet der ses bort fra Selskabsbeskatningen. Tallene vedrører Skatteligningen 19^{10/11}, der er under Indflydelse af Skatteforhøjelsen af 30. September 1909.

Statsskatter i Skatteaaret 19 ^{10/11} :	Samlet Skattebeløb			Skattebeløb pr. Individ		
	Indkomst- skat	Formue- skat	Til- sammen	Indkomst- skat	Formue- skat	Til- sammen
	Kr.	Kr.	Kr.	Kr.	Kr.	Kr.
København.....	3,172869	1,023413	4,196282	7,44	2,40	9,84
Frederiksberg . . .	863268	315849	1,179117	9,86	3,61	13,47
Købstæderne	1,738479	587871	2,326350	3,41	1,15	4,56
Landdistrikterne ..	3,011947	2,210802	5,222749	1,92	1,41	3,33

Som man ser, er der en meget stor Forskel i Henseende til Indkomst- og Formueskattens Størrelse i de nævnte Dele af Landet. Sætter vi Indkomstskatten pr. Hoved af Befolkningen til 100 i Landdistrikterne, udgør den efter Skatteligningen 19^{10/11} i Købstæderne 178, i København 388 og i Frederiksberg 513. Med Hensyn til Formueskatten er Rækkefølgen en anden. Her betaler Købstæderne den laveste Skat, derefter følger Landdistrikterne, medens København og

Frederiksberg ogsaa her kommer i første Række. Sættes den samlede Indkomst- og Formueskat i Landdistrikterne til 100, udgør den i Købstæderne 137, i København 295, paa Frederiksberg 405.

Betragter man nu den overraskende store Forskel i Indkomstskattens Størrelse i Landdistrikterne paa den ene Side og Byerne, særlig København og Frederiksberg paa den anden, maa man være klar over, at den delvis skyldes Aarsager, som overalt vil gøre sig gældende. Saaledes er Prisniveauet forskelligt paa Landet og i Byerne, og navnlig er Huslejen højere i Byerne. Endvidere er Indtægtsfordelingen forskellig, og de store Stæder vil altid øve Tiltrækning paa de rige Befolkningsklasser. Dertil kommer, at Indkomstforholdene er lettere at oplyse for Bybefolkningen; dette skyldes for en Del Erhvervsdelingen. Der findes i Byerne, særlig Landets Hovedstad, en stor Stab af fastlønnede Embedsmænd og Funktionærer, ligesom Personer i andres Tjeneste, hvis Indkomstforhold det er lettere at klare end de selvstændige Hovedpersoners, udgør en forholdsvis betydelig Del af Bybefolkningen. I Byerne findes ogsaa mange store Handels- og Industriedrifter, hvis Fortjeneste kan opgøres med Nøjagtighed. Paa Landet derimod spiller de smaa Bedrifter, som kun sjældent har et ordnet Regnskabsvæsen, en fremtrædende Rolle. Dertil kommer, at i Byerne er Pengeøkonomien gennemført, paa Landet raader delvis Naturaløkonomien. Særlig er Landbrugerne saa vant til, at deres Gaarde yder dem en Række af de første Livsfornødenheder, at de staar fjernt fra den Tankegang, at disse Ting virkelig er en Indtægt og ogsaa i skattemæssig Henseende bør regnes som saa-

dan. Og dog er det nødvendigt, at dette finder Sted, for at Indkomstskatten ikke skal hvile for hårdt paa Bybefolkningen.

Selv om man nu tager Hensyn til alle disse Forhold og til, at den personlige Indkomstskat er forholdsvis ny paa Landet, synes det vanskelig at kunne retfærdiggøre en saa stor Forskel i Skattens Størrelse, at man i København betaler henimod 4 og i Frederiksberg Kommune endog godt 5 Gange saa meget i Indkomstskat som i Landdistrikterne, og det saa meget mere, som de forløbne Aar maa betragtes som gunstige for Landbruget, men derimod nærmest som ugunstige for Byerne og ikke mindst for Hovedstaden.

Spørger man nu kyndige Folk om Forklaringen til at Indkomstskatten paa Landet indbringer saa lidt, vil de næsten altid søge Hovedårsagen i Landbrugernes mangelfulde Opfattelse af, hvad Indtægt er. De smaa og middelstore Jordbesiddere vil her i Regelen kun regne med, hvad de faar ind som rede Penge. Denne Opfattelse er bl. a. bekræftet af en Mand af mit Bekendtskab, der i Tidernes Løb har været Medlem af højere og lavere kommunale Raad og derved erhvervet sig megen Indsigt i Skatteansættelsernes Mysterier. Jeg bad ham da, for at komme Sagen nærmere, om at anføre Eksempler fra hans egen Egn paa Indtægtsansættelser, der maatte betegnes som urimelig lave. Han meddelte da følgende. En Gaardmand med Kone og 5 Børn, der bor godt, er velklædt, ikke nægter sig forskellige af Livets Smaabehageligheder, som f. Eks. en rigelig Nydelse af Tobak, har 12 Køer, 2—3 Heste, sættes, efter at de lovhjemlede Indtægtsfradrag er foretaget, til en Skatteindtægt af 450 Kr. En anden Mand, der

er gift, har to voksne Børn boende hos sig. og som besidder en Ejendom, som han har forbedret meget, bl. a. ved Bepantning, og som har 7 Køer og 2 russiske Heste, sættes til en Skatteindtægt af 200 Kr.

Nu har jeg beskæftiget mig for meget med Statistik til at være uvidende om, at man ikke fra enkelte kendte Tilfælde bør slutte til Helheden; selv som Eksempler har disse Tilfælde dog deres Interesse. Men vi kunde jo nu spørge Statistiken, der har de store Tal til Raadighed, om den ikke kunde give os Momenter til Bedømmelse af, om Indkomstansættelserne paa Landet er for lave. Statens statistiske Bureau har velvilligst overladt mig nogle Oplysninger fra Skatteansættelsen 19⁰⁹/₁₀, der vedrører Indtægtsfordelingen i 1908.

Betragter vi da Indkomstansættelsen for samtlige Landdistrikter, fremkommer der for de forskellige Klasser af Hovedpersoner i Landbruget følgende gennemsnitlige Aarsindtægt og Formue.

Indtægtsansættelsen 19 ⁰⁹ / ₁₀ (vedrørende Indtægterne i 1908)	Antal	Gennem-	Gennem-
		snitlig Indtægt	snitlig Formue
		Kr.	Kr.
Godsejere og Proprietærer	1292	13415	333031
Forpagtere	2734	2211	10467
Gaardmænd	64508	1543	16478
Boelsmænd	12196	857	6063
Husmænd	26422	772	4904
Havebrug: Hovedpersoner	1449	1306	5865
	108601	1433	15965

Godsejere og Proprietærer skulde herefter kun have godt 4 % i Indtægt af deres Formue, men mange

rige Jordejere har ogsaa bortforpagtet deres Ejendomme. For Gaardmændene taget under ét udgør den gennemsnitlige Formue 16478 Kr. og den gennemsnitlige Indtægt 1543 Kr. Indtægten synes her lav i Forhold til Formuen, navnlig naar Hensyn tages til, at Indtægten efter Loven skal omfatte Værdien ikke alene af Gaardmandens eget, men ogsaa af Hustruens og de økonomisk afhængige Børns Arbejde. I denne Sammenhæng skal anføres, at det gennemsnitlige Arbejdsvederlag i 1910 for en Tjenestekarl er opgjort til 625 Kr. Ogsaa for Boelsmænd og Husmænd, af hvilke sidste kun en mindre Del kommer op over Skattegrænsen, maa Indtægten være meget lavt ansat.

Mere oplysende end disse Tal enkeltvis taget er dog en Sammenligning af Indtægtsstatistiken for Landdistrikterne i Skatteaarene 19⁰⁴/₀₅ og 19⁰⁹/₁₀. Herom henvises til omstaaende Tabel (S. 22), der viser Antallet af til Indtægt ansatte Personer i de enkelte Erhvervsgrupper, deres gennemsnitlige Indtægt og gennemsnitlige Formue. Da Erhvervsdelingen for det sidste Aar er stærkere specialiseret end i det første, har man holdt sig til nogle enkelte større Grupper. Saaledes har man kun én Gruppe for de selvstændige Landbrugere, lige fra Godsejere til Husmænd og omfattende desuden Forpagtere og Havebrugere.

Det vil ses, at den gennemsnitlige Indtægt for Hovedpersoner i Landbruget er gaaet lidt op, fra 1422 til 1433 Kr.; men deres Antal er aftaget fra 111179 til 108601, hvorhos deres samlede Indtægt er gaaet ned fra 158,089000 til 155,644000 Kr. Derimod er Antallet af ansatte Personer og deres gennemsnitlige Indtægt steget

Indtægtsansættelsen i Aarene		19 ⁰⁴ / ₀₅		19 ⁰⁹ / ₁₀		
		Antal	Gnsl. Indtægt	Antal	Gnsl. Indtægt	Gnsl. Formue
Landdistrikter	Hovedpersoner i Landbrug	111179	Kr. 1422	108601	Kr. 1433	15965
	Medhjælpere ved Landbrug	6328	907	7185	956	2925
	Haandværk og In- dustri	32068	1131	33668	1240	4438
	Handel og Omsæt- ning	12378	1894	15026	1973	10121
	Fiskere	2238	866	2207	887	3139
	Embedsmænd og Funktionærer samt liberale Er- hverv	17242	1833	16697	2029	4605
	Kapitalister og Pen- sionister	11960	1263	10290	1733	26037
	Andet og uopgivet Erhverv	1414	1160	1828	1280	6575
	Ialt ansatte i Land- distrikterne	194807	1406	195502	1483	12379
	Ialt ansatte i Køb- stæderne	74977	1765	102058	1655	6045
Ialt ansatte i Ho- vedstaden	105943	2226	125709	2205	10578	

indenfor flere af de andre Grupper, saaledes for Medhjælpere i Landbrugsvirksomhed, Handelens og Industriens Personale. Vender vi tilbage til Landbruget, vil Nedgangen i Antallet af ansatte Hovedpersoner og disses samlede Indtægt kun daarligt kunne forliges med, hvad Statistiken oplyser om de økonomiske Forhold i de to til Skatteligningen svarende Aar 1903 og 1908. Saaledes ligger Priseniveauet for Landbrugsprodukter gunstigere i det sidste af de to Aar, Værdien af Aarets Høst er efter Statistisk Bureaus

Opgørelse steget fra 434,267000 til 586,710000 Kr., Overskudsudførselen af Landbrugsprodukter fra 162,8 til 191,2 Mill. Kr., og en lysere Betragtning af Landbrugets Forhold har ogsaa gjort sig gældende derved, at Værdien af en Tønde solgt Hartkorn er gaaet betydeligt i Vejret, fra 5319 til 6414 Kr.

Det kan nu have Interesse at dele Landbrugets Hovedpersoner i Grupper efter Indtægternes Størrelse. Dette er sket i nedenstaaende Tabel.

Ansatte Hovedpersoner i Landbrug
i Landdistrikterne:

Indtægtsgrupper:	19 ⁰⁴ /05	19 ⁰⁹ /10
600—800 Kr.....	27645	26943
800—1000 —	22656	22331
1000—1500 —	30256	28041
1500—2000 —	15011	14419
2000—3000 —	10945	11451
3000—6000 —	3881	4505
6000 Kr. og derover....	785	911
Tilsammen	111179	108601

For alle Grupperne fra 600 til 2000 Kroner aftager Antallet af til Indtægt ansatte Personer, men fra denne Grænse gør den modsatte Bevægelse sig gældende og fortsættes saa i de følgende højere Indtægtsgrupper. Betragter vi Indtægterne under 2000 Kr. under ét, ser vi, at deres Antal mellem de to Opgørelser er aftaget fra 95568 til 91734, og deres samlede Indtægtsbeløb fra 100,754000 til 93,903000 Kr., hvorimod Antallet af Personer med 2000 Kr. og derover er vokset fra 15611 til 16867, og deres ansatte

Indtægt fra 57,335000 til 61,741000 Kr. Trods det stigende Antal selvstændige Hovedpersoner i Landbruget og Tidernes økonomiske Bedring er der stik imod al Forventning ikke foregaaet nogen Oprykning af smaa selvstændige Landbrugere over Skattegrænsen, hvorimod de store Indtægters Antal og Vægt er forøget. Det er imidlertid alt andet end sandsynligt, at den økonomiske Bevægelse i denne Periode i den Grad skulde have været til Fordel for de store i Sammenligning med de smaa Landbrugere, som Udviklingen af flere Grunde har været særlig gunstig, og de foreliggende Resultater synes kun at kunne forklares derved, at Skatteligningen er blevet mildere nedadtil, medens de store Landejendomsbesiddere er blevet vurderet mere efter Fortjeneste. Dette betyder jo en Skattelettelse for de mindre Landbrugere; men det maa her have for Øje, at disse lave Indtægtsansættelser, der ikke alene omfatter Husmændene, men ogsaa Boelsmændene samt en meget stor Del af Gaardmandsstanden, ikke blot betyder en Omfordeling af Skatten indenfor Landbrugernes Kreds, men ogsaa interesserer de øvrige Erhvervsklasser i Landkommunerne samt hele Bybefolkningen, som derved kommer til at betale en højere Indkomstskat til Staten end de ellers behøvede.

Skønt nu Antallet af ansatte Indtægter i Landdistrikterne er steget betydeligt indenfor andre Samfundsklasser (Handel og Industri), er det dog for en meget væsentlig Del de selvstændige Landbrugere, der præger Indkomststatistikens Resultater. Og disse viser sig da ogsaa meget forskellige for Landdistrikterne paa den ene Side og Byerne (Hovedstaden og Provinsbyerne) paa den anden, saaledes som det fremgaar af omstaa-

	Antallet af ansatte Personer, fordelt i Indtægtsgrupper:											Det hele Antal af Personer over 18 Aar med Fradrag af gifte Kvinder	De ansattes Procent af det hele Antal	
	600—800 Kr.	800—1000 Kr.	1000—1200 Kr.	1200—1500 Kr.	1500—2000 Kr.	2000—3000 Kr.	3000—4000 Kr.	4000—6000 Kr.	6000 Kr. og derover	Tys. skatteansatte				
19 ⁰⁴ /06														
Hovedstaden	—	16156	31477	21054	14356	9467	4075	4087	5271	105943	246150	43.0		
Provinsbyerne	7720	19375	13623	10805	8418	6836	2935	2706	2559	74977	210237	35.7		
Landdistrikterne	53761	42200	27114	23552	22006	16416	4669	2980	2109	194807	631539	30.8		
Hele Landet	61481	77731	72214	55411	44780	32719	11679	9773	9939	375727	1,087926	34.5		
19 ⁰⁹ /10														
Hovedstaden	—	22384	28984	26645	19729	12388	5024	4704	5851	125709	265800	47.5		
Provinsbyerne	10883	26429	19360	15184	12058	8690	3642	2998	2814	102058	225800	45.2		
Landdistrikterne	46418	42264	28128	24508	23193	18886	5771	3573	2761	195502	661400	29.6		
Hele Landet	57301	91077	76472	66337	54980	39964	14437	11275	11426	423269	1,153000	36.7		

ende Tabel. Under Hovedstaden er indbefattet København og Frederiksberg.

Naturligvis er det ikke Meningen her at give en statistisk Belysning af Tabellens Tal som Helhed, jeg maa indskrænke mig til at fremhæve nogle Hovedresultater, der har Interesse i denne Sammenhæng. Medens Antallet af ansatte Indtægter i Landdistrikterne er steget fra 194807 til 195502, er der i Provinsbyerne en Stigning fra 74977 til 102058 og i Hovedstaden fra 105943 til 125709. Omsætter man disse Tal i Procent af Befolkningen over 18 Aar med Fradrag af gifte Kvinder, der af Statistisk Bureau anvendes som fast Sammenligningsgrundlag, viser det sig, at medens det nævnte Procenttal i Landdistrikterne endog er gaaet en Ubetydelighed ned, fra 30,8 til 29,6, er der i Byerne en meget betydelig Stigning, i Provinsbyerne fra 35,7 til 45,2 og i Hovedstaden fra 43,0 til 47,3%. Medens der altsaa i Byerne er en overordentlig stærk Oprykning over Skattegrænsen, paa samme Tid som de laveste Indtægter i stort Omfang arbejder sig op i de nærmest højere liggende Indtægtsgrupper, er der ingen Tilgang af ansatte Indtægter i Landdistrikterne, og der er kun en ringe Tendens til Stigning indenfor de lavere Indtægtslag, og i den allerlaveste Indtægtsgruppe er der endog en meget betydelig Nedgang. Disse Resultater er det imidlertid umuligt at bringe i Overensstemmelse med den virkelige Udvikling. Aaret 1908 var, som vi har set, navnlig ved sin gode Høst gunstigt for Landbruget, men for Byerne var Aaret ikke godt, særlig ikke for Hovedstaden. Vi led her under Pengetrang, Stilstand i Skibsfarten, hensygnende Byggevirksomhed og voksende Arbejdsløshed. Det er

derfor til Forklaring af Indkomststatistikens Resultater nødvendigt at se den i Belysning af de skattepolitiske Forhold, og jeg vil her særlig betragte Københavns Kommune paa den ene Side og Landkommunerne paa den anden.

I København har der været mange samvirkende Grunde til, at Skatteansættelsen nu rammer Befolkningens Indtægter saa nær som jeg tror det er muligt. Indkomstskatten indførtes som kommunal Skat ved Lov af 19. Februar 1861 og har altsaa været i Virksomhed i 50 Aar, hvorfor Befolkningen er indlevet med dens Principper. Ved fornævnte Lov var Indkomstskatten udset til at være det bevægelige Element i det københavnske Skattesystem, der til andre Sider stødte paa fast afgrænsede Skatter. I 1880 kom man op paa Skattens Maksimum 3 %, hvorpaa man senere blev staaende. Fra dette Tidspunkt og til den nye kommunale Indkomstskat af 18. April 1910 traadte i Kraft, har Københavns Kommune stadig opkrævet den højeste Skatteprocent, der kunde tages, og da Kommunens Udgifter til Tider har været i stærk Stigning, var den eneste Udvej til at skaffe Dækning at faa Indtægtsansættelserne sat i Vejret. Paa dette Punkt er der da ogsaa gjort et stort Arbejde. Eksempelvis skal nævnes Omordningen i 1906 af Rodemesterinstitutionen, der medførte, at Indkomstskatten steg stærkt i de følgende Aar, og der er Grund til at fremhæve, at den københavnske Skatteansættelse for en meget væsentlig Del bæres oppe af et skolet Embedspersonale, der naturligt vil være interesseret i at faa Indtægterne ansat saa nøjagtigt som muligt. I denne Sammenhæng kan det ogsaa anføres, at den kommunale Indkomstskattelov

forpligter private Arbejdsgivere til at afgive Lønningslister til Støtte for Skatteligningen.

Betragter man derimod Skatteligningen i Landdistrikterne, er der ingen særlige Grunde til en høj Indkomstaansættelse. Efter Loven af 15. Maj 1903 er det de kommunale Ligningsmyndigheder, der foretager den første Ansættelse af den skattepligtige Indtægt, men disse Myndigheder har netop stor Interesse i, at Indtægtsniveauet holdes saa lavt som muligt, fordi Kommunens Beboere som Helhed derved slipper billigst muligt fra Statsindkomstskatten. Hvorledes man saa ordner sig med Fordelingen af den kommunale Skattebyrde mellem de enkelte Skatteydere er en anden Sag, og dette vil vel nok for en stor Del bero paa de faktiske Magtforhold i Kommunen. Nu skal ganske vist den kommunale Ligning prøves af Skatteraadet, som i Forvejen har udset en Mand til at overvære Ligningen og her udøve en raadgivende Virksomhed, medens han ikke deltager i selve Skatteansættelsen. Men dette vil dog næppe i synderlig Grad paavirke de trufne Afgørelser, fordi Størstedelen af de Mænd, der sidder i Skatteraadene, har Interesser og Synspunkter tilfælles med dem, der er afgørende for den kommunale Skatteligning.

Man kunde nu have ønsket, at Lovforslaget havde givet de skattelignende Myndigheder en Sammensætning, der i højere Grad betryggede deres Uafhængighed af lokaløkonomiske Interesser. Jeg tror, at det kan have Interesse at anføre Hovedtrækkene i den prøjsiske Ordning af Skatteligningen, selv om man ikke mener at kunne slutte sig til den. I Prøjsen har man ligesom i Danmark en foreløbig og en endelig Paalig-

ning af Indkomstskatten. Den første, den saakaldte »Voreinschätzung«, forestaas af en Kommission, paa hvis Sammensætning Kommunalbestyrelsen øver en overvejende Indflydelse, men i hvilken dog ogsaa de forskellige i Kommunen udøvede Erhverv er repræsenterede. Den endelige Skatteansættelse foretages af den saakaldte »Veranlagungskommission«, der omfatter hele Kredsen, og hvis Formand er Landraaden, medens de menige Medlemmer vælges dels af Kredsens Repræsentation, dels af Regeringen, idet Hensyn her skal tages til de forskellige Slags Indtægter, der findes i Kredsen. Adolph Wagner har gjort sig til Talsmand for at erstatte Landraaden, der har mange andre Forretninger at varetage, med en Embedsmand, som helt kunde ofre sig for Skatteligningen. Selv om man her i Landet lod den kommunale Skatteligning staa urørt, kunde jeg tænke mig, at der kunde vindes meget ved at faa indført en ved sin Sammensætning mere uafhængig Appellinstans under Ledelse af en Embedsmand, der bl. a. burde have Ret til at prøve og eventuelt forandre den for en hel Kommune gennemførte Skatteligning. Men maaske der ogsaa kunde findes andre Veje, ad hvilke man sikrede sig en mere upartisk Skatteligning.

Jeg kan samle Hovedindholdet af mit Foredrag deri, at jeg i det Hele og Store anser vor Indkomst- og Formuebeskatning, som endnu i Hovedprincipperne hviler paa Loven af 15. Maj 1903, for at være overensstemmende med Tidens Krav, og at jeg ogsaa for en stor Del kan slutte mig til de foreslaaede Lovændringer. Min Hovedindvending mod Lovforslaget er, at det ikke indeholder mere betryggende Skatteligningsregler. Jo

tungere Byrde, man lægger paa Indkomstskatten, desto nødvendigere bliver det at skabe Garanti for en saa vidt mulig paalidelig Skatteansættelse; thi svigter denne, vil Skatten føles som en uretfærdig Byrde af alle dem, som rammes paa deres virkelige Indtægter, og hvis Kreds stadig udvides. I denne Sammenhæng skal anføres, at Lovforslaget indeholder den Regel, at ogsaa private Arbejdsgivere skal give Oplysninger om Arbejdslønnings, hvorved der vil gøres et godt Skridt fremad mod en paalidelig Skatteansættelse for alle ikke selvstændige Personer.

Og saa vil jeg slutte med at udtale Haabet om, at det ved gensidig Imødekommenhed maa lykkes at faa Skattelovene gennemførte i indeværende Rigsdags-samling; thi vi er jo alle interesserede i, at der saa hurtigt som muligt atter skabes Ligevægt i Statsholdningen.
